

DECIZIE

03 august 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Sveatoslav Moldovan
Iurie Bejenaru
Ion Druță
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către Crudu Aurelia,
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către Crudu Aurelia împotriva Notarului Public Hanganu Carolina, intervenienți accesorii Crudu Maria și Crudu Lilia cu privire la contestarea actului administrativ.

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 25 februarie 2016 prin care a fost respins apelul declarat de Crudu Aurelia și menținută hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 29 iunie 2015 prin care acțiunea a fost respinsă,

c o n s t a t ă :

La 08 septembrie 2014, Crudu Aurelia a depus cerere de chemare în judecată împotriva Notarului Public Hanganu Carolina, intervenienți accesorii Crudu Maria și Crudu Lilia cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii a invocat că s-a născut la data de 25 septembrie 1966, părinții, conform certificatului de naștere, fiind Crudu Octavian și Crudu Maria.

Indică că, ulterior, tatăl său Crudu Octavian și-a schimbat prenumele din „Octavian” în „Ștefan”, fapt confirmat prin certificatul de schimbare a numelui de familie și/sau prenumelui eliberat de către Oficiul Stării Civile sectorului Rîșcani, mun. Chișinău, dînsa însă a rămas în toate actele cu patronimicul „Octavian”.

Menționează că la data de 07 februarie 2014 tatăl său, Crudu Ștefan, a decedat și de către mama sa, Crudu Măria și sora sa, Crudu Lilia a fost depusă la notarul public Carolina Hanganu o declarație de acceptare a moștenirii, fiind deschis dosarul succesoral nr. 474331 din 24 iunie 2014.

Ulterior, la începutul lunii august 2014, și dînsa a depus la notarul public Carolina Hanganu o declarație (autentificată notarial) privind deschiderea procedurii succesoriale după decesul tatălui Crudu Ștefan, însă prin decizia de refuz din 08 august 2014 notarului public Carolina Hanganu întemeindu-și concluziile în baza prevederilor lit. b) art. 58 și art. 41 din Legea cu privire la notariat, a refuzat în deschiderea procedurii succesoriale pe motiv că prin actele prezentate s-a constatat imposibilitatea demonstrării gradului de rudenie cu defunctul Crudu Ștefan.

Consideră reclamanta că decizia de refuz din 08 august 2014 a notarului public Carolina Hanganu este ilegală întrucât prin actele prezentate notarului se confirmă atât faptul că la momentul nașterii părinții săi erau Crudu Octavian și Crudu Maria, cât și faptul că Crudu Octavian și-a schimbat prenumele din „Octavian” în „Ștefan”.

Mai mult decât atât, susține că și în certificatul de schimbare a numelui și în certificatul de deces eliberat pe numele cet. Crudu Ștefan este indicat unul și același cod personal, respectiv, este evident că este vorba de una și aceeași persoană.

Prin urmare, menționează că notarul a avut la dispoziție toate actele necesare pentru a constata că este fiica lui Crudu Ștefan, decedat la 07 februarie 2014, iar argumentele precum că nu a fost demonstrat gradul de rudenie cu defunctul este absolut neîntemeiată.

Totodată, relevă că conform prevederilor ce se conțin la art. 58 lit. b) al Legii cu privire la notariat, notarul refuză să deschidă procedura succesorală când declarația de acceptare a succesiunii a fost depusă după expirarea termenului stabilit de legislație, respectiv și motivarea deciziei notarului este contrară legii, la caz nefiind aplicabile nici prevederile art. 41 din Legea cu privire la notariat.

Solicită recunoașterea ca fiind ilegală decizia notarului public Carolina Hanganu nr. 42 din 08 august 2014, privind refuzul deschiderii procedurii succesorală pe numele său în urma decesului la 07 februarie 2014 a lui Crudu Ștefan, obligarea notarului Carolina Hanganu să deschidă pe numele său procedura succesorală în urma decesului la data de 07 februarie 2014 a lui Crudu Ștefan și să elibereze pe numele său certificat de moștenitor legal asupra patrimoniului succesoral al defunctului Crudu Ștefan, precum și încasarea din contul notarului public Hanganu Carolina în beneficiul său a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 29 iunie 2015 acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 25 februarie 2016, a fost respins apelul declarat de Crudu Aurelia și menținută hotărârea primei instanțe.

La 22 aprilie 2016, Crudu Aurelia a declarat recurs împotriva deciziei instanțe de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri cu privire la admiterea acțiunii.

În motivarea recursului a invocat că instanța de apel a transcris cu mici modificări motivarea hotărârii primei instanțe fără a se expune asupra tuturor argumentelor din cererea de apel și a da careva motive legale și întemeiate pentru respingerea cererii de apel.

Astfel, indică că instanța de apel a ignorat argumentele invocate în cererea de apel precum că în conformitate cu prevederile art. 24 alin. (3) din Legea contenciosului administrativ la examinarea în instanța de contencios administrativ a cererii în anulare, sarcina probațiunii este pusă pe seama pârîtului, iar în materie de despăgubire, sarcina probațiunii revine ambelor părți, cât și recomandările stipulate la pct. 52 al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr. 10 din 30 octombrie 2009 „Cu privire la practica aplicării de către instanțele de contencios administrativ a unor prevederi ale Legii contenciosului administrativ”, în care este indicat în mod expres că legislatorul, prin art. 24 alin.(3) din Lege, a stabilit o excepție de la regulile generale de judecare a pricinilor în procedura de contencios administrativ, conform căreia, în acțiunile privind anularea actului administrativ, sarcina probațiunii este pusă pe seama pârîtului, iar, neprezentarea de către pârîta a probelor ce confirmă legalitatea actului emis constituie temei de anulare a acestuia.

Or, în cazul în care pârâtul, Notarul public Carolina Hanganu nu s-a prezentat nici la o ședință de judecată, nu a depus nici referință, concluziile instanțelor ierarhic inferioare cu referire la faptul că pârâtul notarul public Hanganu Carolina, în calitate de autoritate abilitată, a dovedit necesitatea și temeiurile emiterii deciziei de refuz nr. ieșire 42 din 08 august 2014, care întrunește cerințele legale, sunt lipsite de suport probator, prin urmare sunt abuzive și arbitrare.

Totodată, indică recurenta că la caz nu este clar din ce considerente instanțele judecătorești și-au motivat hotărârile în baza prevederilor art. art. 42, 65 al Legii cu privire la notariat nr. 1453 din 08 noiembrie 2002, în condițiile în care actul contestat este întemeiat în baza prevederilor art. art. 41 și 58 al aceșieiși Legi.

Susține că la art. 41 al Legii cu privire la notariat sînt indicate clar condițiile pentru care notarul refuză efectuarea și/sau îndeplinirea actului notarial, iar potrivit art. 58 lit. b) din Legea menționată notarul refuză să deschidă procedura succesorală în cazul cînd declarația de acceptare a succesiunii a fost depusă după expirarea termenului stabilit de legislație, însă la caz nu a fost stabilită prezența unor astfel de temeiuri.

În așa mod, invocă că prin motivările instanțelor ierarhic inferioare s-a stabilit că la caz urmează a fi aplicate prevederile art. art. 42 și 65 ale Legii cu privire la notariat, ceea ce în plus atestă că decizia notarului public Carolina Hanganu nr. 42 din 08 august 2014, întemeiată pe prevederile art. 41 și 58 ale Legii cu privire la notariat este ilegală în fond, fiind emisă contrar prevederilor respective.

Mai mult ca atît, consideră recurenta că prevederile art. 42 ale Legii cu privire la notariat nu au incidență asupra cazului din speță, deoarece norma respectivă reglementează stabilirea identității persoanei, însă notarul a stabilit identitatea ei și nu a indicat în decizia de refuz că dînsa nu ar fi prezentat actul de identitate, cu atît mai mult cu cît, în decizia contestată notarul face referire la actul de identitate.

Totodată, menționează că instanțele ierarhic inferioare nici nu au motivat respingerea probelor care confirmă gradul de rudenie cu decedatul Crudu Ștefan și că este fiica persoanei ce a lăsat moștenirea, concluzionînd doar că sunt necoincidențe asupra numelui, care însă nu dovedesc că dînsa nu este fiica persoanei ce a lăsat moștenirea, or, notarului i-au fost prezentate probe că Crudu Octavian și-a schimbat prenumele din „Octavian” în „Ștefan”, iar IDNP-ul a rămas unic.

În acest context insistă că, instanța de apel nu a combătut toate argumentele invocate în apel, respectiv decizia pronunțată de instanța de apel contravine prevederilor legale privitor la motivarea hotărârilor, or, instanțele judecătorești sînt obligate să-și motiveze deciziile, iar toate întrebările care sînt importante pentru rezultatul procesului necesită un răspuns special.

La fel, evidențiază că în cazul în care instanțele de apel și de recurs se abțin de a da un răspuns special și explicit la cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat o întrebare posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6 par. 1 din Convenția Europeană.

Astfel, susține recurenta că prin faptul că instanța de apel nu s-a expus în niciun fel asupra argumentelor importante invocate în cererea de apel, i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil, drept garantat de Convenția Europeană a Drepturilor Omului (art. 6 CEDO).

Concomitent, consideră absolut neîntemeiată și referirea instanței de apel la prevederile art. 65 alin. (2) al Legii cu privire la notariat, or această normă se aplică în

cazul când persoana nu poate prezenta documentele ce confirmă raporturile de rudenie cu cel ce a lăsat moștenirea, însă la caz actele prezentate confirmă incontestabil raportul de rudenie dintre ea și Crudu Ștefan.

Mai indică că la examinarea cauzei instanțele judecătorești au ignorat prevederile alin. (4) art. 53 al Legii privind actele de stare civilă nr. 100 din 26 aprilie 2001, care stipulează că în cazul când copii sânt majori, schimbarea datelor despre părinți, în cazul schimbării acestor date, nu este obligatorie, precum și faptul că prin respingerea acțiunii instanțele i-au limitat dreptul de a obține cota-parte din bunurile succesoriale, încălcându-i drepturile sale garantate de art. 1 protocolul nr. 1 al CEDO.

La 06 iunie 2016 în adresa Notarului Public Carolina Hanganu, Crudu Maria și Crudu Lilia a fost expediată copia recursului declarat de către Crudu Aurelia, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței la recurs, fapt însă nerealizat de ultimii.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Astfel, instanța de recurs consideră că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 22 aprilie 2016 împotriva deciziei instanței de apel din 25 februarie 2016, în termen.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, a casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și de a emite o nouă hotărâre cu privire la admiterea acțiunii din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

După cum denotă actele cauzei la 08 august 2014, prin decizie de refuz nr.42 notarul public Carolina Hanganu a refuzat deschiderea procedurii succesoriale pe numele Aureliei Crudu (f.d. 9).

Drept temei pentru întocmirea deciziei de refuz menționate a constituit faptul imposibilității demonstrării gradului de rudenie Aureliei Crudu cu defunctul Crudu Ștefan, decedat la 07 februarie 2014, precum și faptul incoincidențelor din certificatul de deces seria DC-IV nr.1220145 eliberat pe numele lui Crudu Ștefan și certificatul de naștere seria NA-IV nr. 0273857 eliberat pe numele Aureliei Octavian Crudu.

Înaintând cererea de chemare în judecată împotriva notarului public Carolina Hanganu, intervenienți accesorii Crudu Maria și Crudu Lilia, Aurelia Crudu, a solicitat recunoașterea ilegalității deciziei notarului public Carolina Hanganu nr. 42 din 08 august 2014, privind refuzul deschiderii pe numele său a procedurii succesoriale în urma decesului la 07 februarie 2014 a lui Crudu Ștefan, obligarea notarului Carolina Hanganu deschiderii pe nume său a procedurii succesoriale în urma decesului la data de 07 februarie 2014 a lui Crudu Ștefan și eliberarea pe numele său a certificatului de moștenitor legal asupra patrimoniului succesoral al defunctului Crudu Ștefan, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză prima instanță a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii și respingerii acesteia, soluție care a fost menținută și de instanța de apel.

Pentru a decide astfel, instanțele ierarhic inferioare au reținut că, notarul public Hanganu Carolina, în calitate de autoritate publică, a dovedit necesitatea și temeiurile emiterii deciziei de refuz cu numărul de ieșire 42 din 08 august 2014, considerând că aceasta întrunește exigențele legale.

La fel, instanțele au remarcat că, notarul, având ca temei legal prevederile art. 42, 65 al Legii cu privire la notariat nr. 1453 din 08 noiembrie 2002, la îndeplinirea actului notarial a stabilit identitatea persoanei care solicită îndeplinirea actului notarial, ce se face în baza actelor de identitate ale sistemului național de pașpoarte, a verificat raporturile de rudenie și a stabilit imposibilitatea demonstrării gradului de rudenie Aureliei Crudu cu defunctul Crudu Ștefan, din motivul necoincidențelor vădite din certificatul de deces (DC-IV 1220145) pe numele lui Crudu Ștefan și certificatul de naștere (NA-IV 0273857) eliberat pe numele Crudu Aurelia Octavian.

Instanța de recurs consideră, însă, că atât instanța de apel, cât și prima instanță nu au dat o apreciere corectă raportului juridic în litigiu, prin prisma cadrului legal aplicabil în speță, în coroborare cu probele materiale existente, fapt ce a dus la emiterea pe cazul dat a unei soluții greșite.

În susținerea opiniei enunțate instanța de recurs reține prevederile art. 1500 alin. (1) lit. a) și b) Cod civil, care stabilește că în cazul succesiunii legale, moștenitori cu drept de cotă egală de clasa I: sînt descendenții (fiii și fiicele celui ce a lăsat moștenirea, la fel și cei născuți vii după decesul lui, precum și cei înfiați), soțul supraviețuitor și ascendenții privilegiați (părinții, înfietorii) celui ce a lăsat moștenirea: de clasa a II-a sunt – colateralii privilegiați (frații și surorile) și ascendenții ordinari (bunicii, atât din partea tatălui, cât și din partea mamei) ai celui ce a lăsat moștenirea.

Norma citată determină cercul de persoane chemate să culeagă patrimoniul celui care lasă moștenirea. Acest procedeu se mai numește devoluțiune succesorală legală, elementul principal al căreia constituie determinarea sferei persoanelor chemate să culeagă moștenirea. Devoluțiunea succesorală legală are ca temei legăturile de rudenie, între eventualii moștenitori și cel care lasă moștenirea.

Conform art. 45 din Codul familiei, rudenia este legătura de sânge bazată pe descendența unei persoane dintr-o altă persoană sau pe faptul că mai multe persoane au un autor comun. În primul caz, rudenia este în linie dreaptă, iar în al doilea caz – în linie colaterală.

Potrivit art. 1516 alin. (3) Cod civil, succesiunea se consideră acceptată când moștenitorul depune la notarul de la locul deschiderii succesiunii o declarație de acceptare a succesiunii sau intră în posesiunea patrimoniului succesoral.

În sensul normei enunțate este de înțeles că acceptarea succesiunii poate fi efectuată prin una din cele două modalități: formal, adică prin depunerea declarației de acceptare a succesiunii la notarul sau de fapt, adică prin intrarea în posesia patrimoniului succesoral, care este însoțită de acțiunile legate de administrarea și utilizarea acesteia.

Altfel spus, pentru obținerea succesiunii, moștenitorul trebuie să o accepte. Efectuând alegerea în favoarea acceptării succesiunii, moștenitorul urmează să-și manifeste voința de acceptare a succesiunii într-un mod ori altul, deoarece concomitent cu acceptarea succesiunii, atât pentru moștenitori, cât și pentru alte persoane apar consecințe juridice.

În același timp, art. 50 alin. (1) a Legii cu privire la notariat nr. 1453 din 08 noiembrie 2002, statuează că persoana care desfășoară activitate notarială autentifică actele juridice pentru care legislația stabilește o formă notarială obligatorie. La dorința

părților pot fi autentificate și alte acte juridice pentru care nu este prevăzută autentificarea notarială obligatorie.

Conform art. 55 alin. (1) lit. a) și alin. (2) a Legii enunțate mai sus, notarul, primind informația despre decesul persoanei, deschide procedura succesorală în baza declarației scrise: a moștenitorilor legali, moștenitorilor testamentari ori a mandatarilor lor legali de acceptare a succesiunii sau de renunțare la ea. În cazul în care pe unul și același teritoriu își desfășoară activitatea mai mulți notari, competența de îndeplinire a procedurii succesoriale aparține primului notar sesizat. Notarul este obligat să verifice dacă procedura succesorală nu a fost deschisă de un alt notar din același teritoriu.

Raportînd la caz aceste raționamente, instanța de recurs constată că prin declarația autentificată de către notarul public Olga Mihailic la data de 01 august 2014 și ulterior prezentată notarului public Hanganu Carolina, Crudu Aurelia, născută la data de 25 septembrie 1996, IDNO 2000002296500, domiciliată în RM, mun. Chișinău, str. Matei Basarab, nr. 7/3, ap. 43, a solicitat deschiderea procedurii succesoriale după decesul cet. Crudu Ștefan, survenit la data de 07 februarie 2014, cu ultimul domiciliu în încăperea locativă nr. 43 din str. Matei Basarab, nr. 7/3, mun. Chișinău, RM.

În continuare, examinînd declarația menționată, notarul public Hanganu Carolina a stabilit că la biroul său este deja deschis dosarul succesoral nr. 474331 din 24 iunie 2014, în urma depunerii declarațiilor de către soția defunctului, Crudu Maria, născută la 09 mai 1939 și de către fiica defunctului, Crudu Lilia, născută la 04 ianuarie 1970, care și-au exprimat voința de a primi cota-parte din averea rămasă în urma decesului a lui Crudu Ștefan și care la momentul depunerii declarațiilor au demonstrat prin certificatele de căsătorie și respectiv, certificatul de naștere gradul de rudenie cu defunctul, care permite de a elibera după expirarea termenului de 6 luni certificatul de moștenitor.

De asemenea, din actele de stare civilă prezentate de Crudu Aurelie, notarul public Hanganu Aurelia, a constatat imposibilitatea demonstrării gradului de rudenie acesteia cu defunctul Crudu Ștefan, iar ca urmare și imposibilitatea constatării faptului precum că Crudu Aurelia este fiica decedatului, Crudu Ștefan, și care ar putea fi declarată moștenitoare de gradul I.

În acest sens, remarcînd coincidențele vădite din certificatul de deces (DC-IV 1220145) pe numele lui Crudu Ștefan și certificatul de naștere (NA-IV 0273857) eliberat pe numele Crudu Aurelia Octavian.

Pentru motivele arătate, notarul public Hanganu Carolina a refuzat deschiderea procedurii succesoriale pe numele Aureliei Crudu, emițînd în acest sens decizia de refuz cu numărul de ieșire 42 din 08 august 2014, în drept întemeindu-și soluția pe prevederile art. 41 și art. 58 lit. b) al Legii nr. 1453 din 08 noiembrie 2002 cu privire la notariat.

Astfel, instanța de recurs distinge că conform art. 41 alin. (1), (2) și (3) al Legii nr. 1453 din 08 noiembrie 2002 cu privire la notariat, notarul refuză efectuarea actului notarial în cazul dacă: acesta este contrar legii sau nu corespunde cerințelor legale, sau actul notarial urmează a fi îndeplinit de un alt notar.

Îndeplinirea actului notarial poate fi refuzată și în cazul: solicitării îndeplinirii lui în afara orelor de program, cu excepția cazurilor în care îndeplinirea actului notarial nu suferă amîinare din motive obiective, sau în cazul neachitării taxelor și plăților stabilite.

La cererea persoanei căreia i-a fost refuzată îndeplinirea actului notarial, motivul refuzului se expune în scris. Refuzul se aduce la cunoștința persoanei interesate, în termen de 10 zile din ziua adresării pentru îndeplinirea actului notarial, și poate fi atacat în instanța de judecată.

Potrivit art. 35 alin.(1) lit. b) din Legea enunțată, notarul îndeplinește procedura succesorală notarială și eliberează certificat de moștenitor.

În același timp, art. 58 al aceleiași Legi, prevede că notarul refuză să deschidă procedura succesorală în cazuri în care declarația de acceptare a succesiunii sau de renunțare la ea a fost depusă de o persoană incapabilă sau cu capacitate de exercițiu limitată; declarația de acceptare a succesiunii a fost depusă după expirarea termenului stabilit de legislație; declarația a fost depusă de către creditorul defunctului după expirarea termenului stabilit de legislație; precum și în alte cazuri prevăzute de legislație.

Așa dar, în sensul prevederilor normelor citate legiuitorul identifică că notarul public nu poate refuza întocmirea actului public decât în condițiile arătate, precum și în baza unor dovezi clare și pertinente care să ateste încălcarea prin scopul urmărit a dispozițiilor imperative ale legii.

La caz, însă, deși, instanțele ierarhic inferioare au admis observațiile recurente, în sensul că, decizia contestată este întemeiată în baza art. 58 lit. b) al Legii cu privire la notariat nr. 1453 din 08 noiembrie 2002, care reglementează refuzul notarului de a deschide procedura succesorală în cazul depunerii declarației de acceptare a succesiunii după expirarea termenului stabilit de legislație și care nu este motivat în decizie, au apreciat însă că aceasta este o eroare materială sau formală comisă la întocmirea actului, care nu poate servi temei de anulare a acestuia.

Și asta în condițiile în care, refuzul emiterii actului notarial, pe lângă elementele cererii trebuie să conțină motivele de drept și de fapt ce au dus la respingerea acesteia.

Cu toate că, personal notarul, nu a invocat și nici nu a demonstrat instanței faptul precum că în decizia contestată s-ar fi admis vre-o eroare materială sau formală, în timp ce actele cauzei atestă cu certitudine depunerea de către Crudu Aurelia a declarației privind deschiderea procedurii succesorale după decesul tatălui Crudu Ștefan, survenit la data de 07 februarie 2014 în termenul stabilit de legislație.

De altfel, instanța de recurs consideră neîntemeiat și un alt motiv care a stat la baza emiterii de către notarul public Carolina Hanganu a refuzului de deschidere pe numele Aureliei Crudu a procedurii succesorale după decesul lui Crudu Ștefan, survenit la data de 07 februarie 2014, și anume, imposibilitatea demonstrării gradului de rudenie cu defunctul Crudu Ștefan.

Aceasta deoarece, după cum rezultă din actele cauzei, odată cu depunerea declarației de acceptare a succesiunii rămase după decesul lui Crudu Ștefan, Crudu Aurelia a prezentat duplicatul certificatului de naștere seria NA-IV cu numărul 0173857, eliberat pe numele său, din care se oglindește că aceasta s-a născut la 25 septembrie 1966, iar părinții ei, fiind Crudu Octavian și Crudu Maria.

De asemenea, notarului a fost prezentat și certificatul de schimbare a numelui de familie și/sau a prenumelui seria SN-IV numărul 0011441, eliberat la 24 ianuarie 2006 de către Oficiul Stării Civile sectorului Rîșcani, prin care se confirmă că Crudu Octavian, la 15 martie 1993, și-a schimbat prenumele din „Octavian” în „Ștefan”.

Respectiv, actele menționate, demonstrează fără echivoc faptul că Crudu Aurelia este fiica lui Crudu Ștefan, care la momentul nașterii fiicei sale avea prenumele „Ocatvian”.

Iar despre faptul că Crudu Ștefan și Crudu Octavian este una și aceeași persoană vorbește același număr de identificare de stat al persoanei fizice (IDNP) invocat atât în certificatul de schimbare a numelui de familie și/sau a prenumelui seria SN-IV numărul 0011441, cât și în certificatul de deces seria DC-IV numărul 1220145, ambele eliberate pe numele lui Crudu Ștefan.

Or, pct. 4 a Hotărîrii Guvernului nr. 333 din 18 martie 2002 pentru aprobarea Concepției sistemului informațional automatizat „Registrul de stat al populației” și Regulamentului cu privire la Registrul de stat al populației, determină principiul identificării de stat a obiectelor înregistrării și care prevede că fiecărei persoane fizice din teritoriul Republicii Moldova, fiind obiect al identificării, i se atribuie un indice – numărul de identificare de stat al persoanei fizice, specificat conform uzanțelor internaționale ca abreviere a sintagmei în limba engleză „Identification Number of Person” – IDNP. Pentru sporirea gradului de siguranță al identificării, obiectele sînt caracterizate suplimentar de către masivul datelor personale. Conținutul și structura datelor personale pot să se modifice în corespundere cu legislația Republicii Moldova, însă IDNP va rămîne neschimbat. Numărul de identificare de stat și un anumit volum de date ale persoanei fizice se păstrează permanent.

Pct. 26 în coroborare cu pct. 27 din aceeași hotărîre stabilește, că indicele de bază de identificare a obiectului este numărul de identificare de stat al persoanei fizice (IDNP), ce reprezintă o serie din 13 cifre, dispuse într-o ordine strictă, care se atribuie fiecărei persoane fizice în momentul introducerii inițiale a datelor despre ea în Registrul de Stat al Populației și rămîne neschimbat în decursul întregii perioade de existență a acestor date, fiind inclus în toate documentele persoanei fizice în cauză.

Corelativ și Regulamentul cu privire la Registrul de stat al populației din aceeași Hotărîre statuează că, în teritoriul țării, IDNP este indicele de bază de identificare a persoanei fizice, ce reprezintă o serie din 13 cifre, dispuse într-o ordine strictă și care se atribuie fiecărei persoane fizice în momentul introducerii inițiale a datelor despre ea în R.S.P. și rămîne neschimbat în decursul întregii perioade de existență a acestor date, fiind inclus în toate documentele persoanei fizice în cauză.

Pornind de la acestea prevederi legale și premise de abordare, se va reține că instanțele de judecată ierarhic inferioare neîntemeiat au constatat imposibilitatea demonstrării gradului de rudenie Aureliei Crudu cu defunctul Crudu Ștefan, or, prin certificatul de naștere eliberat pe numele Aureliei Crudu seria NA-IV nr. 0273857 eliberat la 27 octombrie 2000 de Oficiul Stării Civile mun. Chișinău, certificatul de schimbare a numelui de familie și/sau prenumelui cet. Crudu Octavian seria SN-IV nr. 0011441 eliberat la 24 ianuarie 2006 de Oficiul Stării Civile sectorului Rîșcani mun. Chișinău și certificatul de deces a lui Crudu Ștefan seria DC-IV nr. 1220145 eliberat de Oficiul Stării Civile mun. Chișinău la 07 februarie 2014, se probează incontestabil faptul că Crudu Octavian și Crudu Ștefan este una și aceeași persoană, iar ca urmare și existența raporturilor de rudenie dintre Crudu Aurelia și Crudu Ștefan.

Mai cu seama că circumstanțe menționate au fost recunoscute, pe parcursul examinării cauzei și de către mama recurentei, Crudu Maria și sora acesteia, Crudu Lilia, care nu s-au opus vocației succesoriale ale Aureliei Crudu și dreptului acesteia de a pretinde asupra cotei sale din patrimoniu succesoral rămas după decesul lui Crudu Ștefan.

Sub acest aspect, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție în mod cert constată că notarului public Hanganu Carolina au fost prezentate toate acte necesare care confirmă faptul că Crudu Aurelia

este fiica lui Crudu Ștefan, aspect ce atestă netemeinici alegațiilor notarului precum că ultima nu a demonstrat gradul de rudenie cu defunctul, iar în consecință și ilegalitatea actului emis în acest sens.

Astfel, cele descrise combat concluziile instanței de apel precum că notarul nu este obligat să facă careva comparații a actelor și mai mult ca atât să constate careva fapte, inclusiv și faptul că reclamanta este fiica lui Crudu Ștefan, reținând în acest sens că constatarea faptelor este de competența instanțelor de judecată.

Or, faptul raporturilor de rudenie între diferite persoane poate fi constatat de către instanța judecătorească, dacă aceasta generează nemijlocit urmări juridice, iar înscrisurile actelor stării civile și adeverințele eliberate în baza lor, ce confirmă asemenea raporturi nu s-au păstrat și Oficiul înregistrării actelor stării civile în raza căreia se află domiciliul petiționarului a refuzat restabilirea înscrisurilor pierdute, pe când în speța dată, au fost prezentate actele ce dovedesc relațiile de rudenie între Aurelia Crudu și defunctul Crudu Ștefan, respectiv nu se cer a fi dovedite prin careva acte suplimentare.

Greșit instanțele judecătorești au reținut la caz și incidența prevederilor art. 42 și 65 ale Legii cu privire la notariat în timp ce decizia de refuz contestată a fost întemeiată pe prevederile art. 41 și 58 ale Legii menționate.

Pe de altă parte, faptul că prevederile normelor enunțate nu au incidență asupra cazului din speță, se justifică și prin aceea că dispozițiile art. 42 din Legea cu privire la notariat, reglementează aspecte ce țin de stabilirea identității persoanei la îndeplinirea actului notarial și care în cazul Aureliei Crudu a fost realizat, ultima a prezentat notarului buletinul de identitate, iar notarul a reflectat faptul dat în decizia contestată, respectiv, identitatea ultimei fiind stabilită.

Iar prevederile art. 65 alin.(2) al Legii cu privire la notariat, se aplică în cazul în care persoana nu poate prezenta documentele ce confirmă raporturile de rudenie cu cel ce a lăsat moștenirea, pe când la caz, așa cum a mai fost arătat, prin actele prezentate atât notarului, cât și instanței de judecată a fost demonstrat raportul de rudenie dintre Crudu Aurelie și Crudu Ștefan.

În ceea ce privește necoincidențe din certificatul de naștere seria NA-IV numărul 0273857 eliberat pe numele Aureliei Octavian Crudu și certificatul de deces seria DC-IV numărul 1220145 eliberat pe numele lui Crudu Ștefan, instanța de recurs evidențiază dispozițiile art. 53 alin.(4) din Legea nr. 100 din 26 aprilie 2001 privind actele de stare civilă, care indică că în actul de naștere al copilului care a atins vârsta majoratului, datele despre părinți se pot rectifica, la cererea acestuia, în modul prevăzut pentru rectificarea actelor de stare civilă, însă nu este obligatorie.

Ca urmare, având în susținere cele menționate ca răspuns la chestiunile puse în discuție, instanța de recurs consideră întemeiate pretențiile recurente-reclamantei Crudu Aurelia cu privire la recunoașterea ca fiind ilegal refuzul notarului public Hanganu Carolina în deschiderea procedurii succesorală pe numele său în urma decesului la 07 februarie 2014 a lui Crudu Ștefan și obligarea notarului public Carolina Hanganu să-i deschidă procedura succesorală în urma decesului la 07 februarie 2014 a lui Crudu Ștefan și să-i elibereze certificatul de moștenitor legal asupra patrimoniului succesoral a defunctului Crudu Ștefan.

În conexiunea celor relatate, se constată că instanțele ierarhic inferioare nu au dat o apreciere corectă raportului juridic în litigiu, prin prisma cadrului legal aplicabil în speță, în coroborare cu probele materiale existente, fapt ce a dus la emiterea unei soluții greșite.

Față de cele ce preced și având în vedere faptul că, circumstanțele pricinii au fost stabilite de către instanțele de judecată și nu este necesară verificarea suplimentară a cărorva dovezi, însă normele de drept material au fost interpretate eronat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și de a emite o nouă hotărâre cu privire la admiterea acțiunii.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b), art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Crudu Aurelia.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 25 februarie 2016 și hotărârea Judecătorei Rîșcani mun. Chișinău din 29 iunie 2015 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către Crudu Aurelia împotriva notarului public Hanganu Carolina, intervenienți accesorii Crudu Maria și Crudu Lilia cu privire la contestarea actului administrativ și se emite o nouă hotărâre prin care:

Se admite acțiunea Aureliei Crudu împotriva notarului public Hanganu Carolina, intervenienți accesorii Crudu Maria și Crudu Lilia cu privire la contestarea actului administrativ.

Se recunoaște ca fiind ilegală decizia notarului public Carolina Hanganu nr. 42 din 08 august 2014, prin care a fost refuzat Aureliei Crudu în deschiderea procedurii succesorală în urma decesului la 07 februarie 2014 a lui Crudu Ștefan.

Se obligă notarul public Hanganu Carolina să deschidă pe numele Aureliei Crudu procedura succesorală în urma decesului la 07 februarie 2014 a lui Crudu Ștefan.

Se obligă notarul public Hanganu Carolina să elibereze pe numele Aureliei Crudu certificatul de moștenitor legal asupra patrimoniului succesoral a defunctului Crudu Ștefan.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Sveatoslav Moldovan

Iurie Bejenaru

Ion Druță

Mariana Pitic